

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Euroopan strategisten investointien rahaston ESIR:n rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämisestä Suomessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Tytti Tuppuraisen /sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 493/2016 vp:

Onko hallituksella strategiaa ESIR-rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämiseksi ja onko osoitettu, että strategian toimeenpano on riittävää,

miksi jo lanseeratut rahoitusinstrumentit eivät ole tuoneet konkreettisia tuloksia ja mistä tämä johtuu sekä

kuinka hallitus on varautunut ESIR-rahaston rahoitusmahdollisuuksien kasvattamiseen ja Suomen hyötymiseen siitä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitusohjelman mukaan Suomi hyödyntää EU:n strategisten investointien rahastoa (ESIR) ja Euroopan investointipankin (EIP) välineitä hallituksen strategisten tavoitteiden aikaansaamiseksi. Tätä tavoitetta edistääkseen työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti vuoden 2015 lopulla ESIR-neuvontapalvelun, joka tiedottaa suomalaista elinkeinoelämää rahaston mahdollisuuksista. Neuvontapalvelu sisältää nettisivuilla (www.esir.fi) jaetun tiedon ja soveltuvuustestin lisäksi puhelinvälitteistä ja sähköpostineuvontaa on tähän mennessä annettu 167 taholle ja 48 potentiaalista ESIR:n hyödyntäjää on tavattu. Lisäksi tiedotustoimintaa on tehty muille ministeriöille, teollisuuden keskusjärjestöille sekä alueellisesti yhteistyössä kauppakamareiden ja maakuntaliittojen kanssa yhteensä 17 tilaisuudessa. Myös pankkisektoria ja pääomasijoittajia on informoitu eri yhteyksissä ESIR:n mahdollisuuksista.

Euroopan investointipankki käynnisti ESIR-toiminnan syksyllä 2015, mutta rahaston kokonaisvaltainen toiminta alkoi vasta tammikuussa 2016. Tähän mennessä kahdeksan suomalaista tai Suomeen kytkeytyvää hanketta on saanut rahoitusta ESIR:in tuella. Infrastruktuurirahoituksen puolella neljä hanketta ovat saaneet ESIR:in takaamaa rahoitusta: Äänekosken biojalostamohanke, Pasilan aseman TRIPLA-rakennushanke, sekä VVO:n ja SATO:n energiatehokkaan rakentamisen hankkeet. Lisäksi Euroopan investointipankkiryhmään kuuluva Euroopan investointirahasto (EIR) on sijoittanut ESIR:n tuella kahteen pääomasijoitusrahastoon, jotka sijoittavat myös Suomeen. Näiden lisäksi Suomi hyötyy myös yhdestä media-alan monikansallisesta

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 493/2016 vp

hankkeesta. ESIR-takauksen pk-yritysten lainoihin on Suomessa tällä hetkellä saanut yksi liikepankki, OP Ryhmä. OP Ryhmän yritystakauksen avulla rahoitusta pk-yrityksille on voitu tarjota kevästä saakka. Sen avulla on rahoitettu tähän mennessä yli 30 yritystä.

Pohjoismaisessa vertailussa Suomi on hyötynyt ESIR:stä tähän mennessä eniten. Suomi on saanut rahoitusta ESIR:n lokakuuhun 2016 mennessä arviolta 600 miljoonaa euroa. Lisäksi ESIR:in monikansallisista hankkeista Suomeen odotetaan yli 100 miljoonan euron osuutta. ESIR ei ole toistaiseksi ollut käynnistämässä infrastruktuurihankkeita Suomessa, vaan se on vahvistanut jo olemassa olleita hankkeita. Pienten ja keski suurten suomalaisyritysten rahoitusmahdollisuudet ovat ESIR:n myötä parantuneet. Kaiken kaikkiaan Euroopan investointipankki myönsi Suomeen rahoitusta vuonna 2015 ennätysellisesti 1,626 miljardia euroa. Tänä vuonna Euroopan investointipankin rahoitus tulee Suomessa ylittämään edellisvuoden summan.

Työ- ja elinkeinoministeriön ohjaamilla julkisilla rahoitusorganisaatioilla, Finnveralla, Tekesillä ja Teollisuussijoituksella on kasvava rooli ESIR:n hyödyntämisessä. Teollisuussijoitus sijoittaa pääomasijoitusrahastoihin, joihin tavoitellaan sijoituksia myös Euroopan investointirahaston eri mandaateista, kuten ESIR:stä. Teollisuussijoitus keskustelee lisäksi Euroopan investointirahaston sekä Euroopan investointipankin kanssa erilaisista yhteistyötoimintamalleista, joiden avulla pyritään entisestään edistämään ESIR-rahoituksen kanavoitumista Suomeen. Finnvera Oyj neuvottelee parhaillaan ensimmäisten joukossa Euroopan investointipankin kanssa ESIR:iä hyödyntävän rahoituksen välittämisestä 250–3000 henkeä työllistäville suomalaisille yrityksille. Tavoitteena on käynnistää tämä suurempaa riskinottoa mahdollistava rahoitus vuoden 2017 alkupuolella. Finnvera toimii myös OP ryhmän ESIR:iä hyödyntävien yritysluottojen osatakaajana. Finnveran lisäksi on tärkeää saada myös muita pankkeja ja yksityisiä rahoittajia ESIR:n ja muun EU-rahoituksen välittämiseen. Näissä hankkeissa Finnvera voi toimia osatakaajana OP ryhmän ESIR-ohjelman tavoin.

Komissio on antanut 14.9. ehdotuksen muuttaa ESIR-asetusta (COM(2016) 597), jossa ESIR:n voimassaoloaikaa esitetään jatkettavaksi vuoteen 2020 asti ja samalla sen rahoituskapasiteettia lisättäisiin. Mahdollisen jatkon osalta Suomi on painottanut, että rahaston toiminnassa tulisi selkeämmin toteutua ESIR-asetuksen täydentävyyskriteeri, jolloin ESIR:n toimet kohdistuvat markkinapuutteisiin ja korkeamman riskiprofiilin hankkeisiin. Suomi on lisäksi korostanut hankkeiden laatua suuren volyymin sijaan, sekä yleistä investointien esteiden purkamiseen ja yksityisen investointien edistämiseen tähtäävän työn tärkeyttä. On tärkeää, että tähänastiset kokemukset rahaston toiminnasta ja sen hyödyistä arvioidaan huolellisesti ennen toimintakauden mahdollista pidentämistä. Erityisesti rahaston tosiasialliset vaikutukset talouden kasvuun ja työllisyyteen vaativat tarkastelua. ESIR-rahoituksen käyttöä tutkimus-, innovaatio- ja korkeakoulumaailmassa, aineettomia ja aineellisia investointeja yhdistävissä, sekä laajempia eri toimijoiden yhteistyötä rakentavissa hankkeissa tulee selkeyttää. ESIR-rahoituksen mahdollisella jatkokaudella tulisi – komission linjauksen mukaisesti – edistää muun EU-rahoituksen ja kansallisen rahoituksen täydentävyyttä ESIR-rahoituksessa (mm. EU:n rakennerahastot, Horisontti, kansalliset rahoitusinstrumentit). Tämä edellyttää ESIR-rahoituksen läpinäkyvyyden parantamista. Potentiaalisten kansallisten rahoittajien tulisi saada tietoa ESIR-rahoitukseen tulevista hankkeista täydentävän rahoituksen organisoimiseksi.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 493/2016 vp

Helsingissä 20.10.2016

Elinkeinoministeri Olli Rehn